

SENDİKACILARA İLİŞKİN İSTİHBARAT RAPORLARI

Aydınlık Gazetesi, 23 Kasım 2013

Yıldırım Koç

İstihbarat örgütlerinin en yakından izlediği kişiler arasında sendikacılar vardır.

Yerli ve yabancı istihbarat örgütleri, sendikacıları izleyerek onları yakından tanımaya, onların zaaf ve yeteneklerini belirlemeye ve çeşitli araçlar kullanarak onları kullanmaya veya etkisizleştirmeye çalışır.

İstihbarat örgütlerinin sendikacılara ilişkin gizli raporlarına ulaşma olanağı olsaydı, ortaya ne ilginç tablolar çıkardı kimbilir. Belki günümüzün bazı sendikacılarının niçin bazı şekilde davrandıklarının (davranmak zorunda olduklarının) nedenlerini de kavrardık.

Ancak şansızın yardım ederse, bazı belgeler de önünüze çıkabilir.

Çalışma Bakanlığı Arşivinde Araştırma

Bugün Aydınlık Gazetesi'nin düzenlediği 1. Emek Kurultayı Petrol-İş Genel Merkez binasında toplanıyor. Petrol-İş'in kurulma sürecinde yapılan bir yazışmayı 30 yıl önce şans eseri okumuş ve kopyasını çıkartmıştım.

1983 yılında ODTÜ'de asistan olarak çalışırken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'nün Ankara'da Tuna Caddesi'ndeki binasında bulunan arşivindeki sendika dosyalarında yaklaşık 30-40 gün araştırma yapma olanağım oldu. Çalışma Genel Müdürü'nün bana yardımcı olunması yolundaki talimatı arşiv şefi tarafından biraz yanlış anlaşılınca, arşivdeki dosyalara istediğim gibi erişme şansını yakaladım. 1946-1983 dönemine ilişkin birçok belgenin kopyasını çıkarttım. Ancak 1983 Mart'ında *Nokta Dergisi*'nde yer alan eleştirel bir yazım nedeniyle, bu olanak Çalışma Genel Müdürü tarafından sona erdirildi. Çalışma Genel Müdürü beni odasına çağırarak, "siz buraya ne geldiniz, ne de arşive girdiniz; bir daha gelmeyin!" dedi. Arşivin kapısı yüzüme kapandı.

1946 yılında Türkiye Komünist Partisi mensupları Türkiye Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi'ni kurdular. Bu iki parti de hızla çeşitli sendikalar örgütledi. Bu iki parti ve bunlarla bağlantılı sendikalar 16 Aralık 1946 tarihinde İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından kapatıldı. Ancak 1946 Sendikacılığının bazı izleri daha sonraki yıllarda bazı sendikalarda dönem dönem gözlemlenebildi.

Emniyet Raporuna Göre Petrol-İş'in Kurucuları

Petrol-İş Sendikası'nın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndaki dosyasında bulunan bir belge bu açıdan önemlidir.

Petrol-İş Sendikası 11.9.1950 tarihinde İstanbul Akar Yakıt İşçileri Sendikası adıyla kuruldu. Sendikanın kurulmasının ardından, Çalışma Bakanlığı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bir yazı yazarak, sendika kurucuları hakkında bilgi istedi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü, 30.9.1950 gün ve 35818 (41634) sayılı yazıyla bu talebi yanıtladı. Yazının bazı bölümleri şöyledir:

"Kuruculardan; Sabri Özcan, 16.12.1946 tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığı kararı ile kapatılan Bakırköy Bez Fabrikası İşçileri Sendikası kurucu üyelerindedir... Ahmet Engin; 1946 senesinde Zonguldak Maden Kömür Ocaklarında Asma Ocağı katibi bulunduğu sırada Sıkıyönetim Komutanlığı kararı ile kapatılan Zonguldak Maden Kömür Havzası İşçileri Sendikası kurucularından ve Ereğli Kömür İşletmesi üst madencilerinden komünist fikirli Turgut Etingü'nün arkadaşlarından olduğu ve komünist düşünceli bulunduğu dosyasında mevcut Zonguldak Valiliği'nin 24.12.1946 gün ve Em.1666 sayılı yazısından anlaşılmıştır..."

Emniyet Müdürlüğü'nün yazısında, kuruculardan Lütfi Parker hakkında da şu değerlendirme yer alıyordu: "Halen oturan bu ailenin komünistliklerine dair bir malumat elde edilememiş ise de, Lütfi Parker'in düşük karakterli bir adam ve karısı Seyyare'nin de hafif meşrep bir kadın olduğu öğrenilmiştir."

Bugün bu raporlarda kim bilir neler yazıyordur.